

PANNONHALMI FŐAPÁTSÁG

RÁKÓCZI SZÖVETSÉG

**XIV. KÁRPÁT-MEDENCEI KÖZÉPISKOLÁS
TÖRTÉNELMI VETÉLKEDŐ**

**Megújulási törekvések a megosztott Magyarországon –
Magyarország művelődéstörténete 1526-1635 között**

ÍRÁSBELI MÁSODIK FORDULÓ

2015. FEBRUÁR 3.

ISKOLA NEVE ÉS PONTOS CÍME:

.....
.....

CSAPATTAGOK:

1,
2,
3,

Elérhető pontszám/Összpontszám: **184**/.....

Felügyelőtanárok:

Javító:

I. Találjátok meg az összetartozó képpárokat, majd fogalmazzatok meg a párok közötti kapcsolatot!

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

1. számpár:

Kapcsolat:

2. számpár:

Kapcsolat:

3. számpár:

Kapcsolat:

4. számpár:

Kapcsolat:

5. számpár:

Kapcsolat:

6. számpár:

Kapcsolat:

12pont

II. Kapcsoljátok össze a forrásokat a képekkel, majd válaszoljatok a kérdésekre!

A párokat írjátok a képek alatti táblázatba!

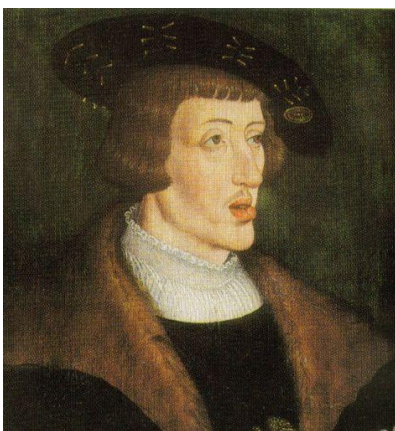
1.

2.

3.

4.

5.

6.

Kép száma	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Forrás betűjele						

6 pont

A) „kelj bátran jogaid védelmére, annál is inkább, mert tudnod kell, hogy a római pápa, Anglia hatalmas királya, a velencei köztársaság, kivált pedig mi nem fogunk segély nélkül hagyni”

Melyik európai szövetséget ismeritek fel a forrásban?

Kik a szövegben említett királyok?

Nevezzétek meg e királyok ellenfelét!

Mi rendezi a két fél közötti konfliktust?

5 pont

B) „A fejedelem úr a királyi címet, valamint Magyarország egész igazgatását, kormányzását és jelvényeit őszintén és teljesen leteszi, egyúttal róluk örökre lemond;”

Miből származik az idézet?

Mit kapott a fejedelem a lemondás fejében kárpótlásul?

Kiknek a vereségét követően került sor a megállapodásra? Hol és mikor zajlott le ez az összecsapás?

5 pont

C) „... ha átengednénk az egész kereszténységnek ezt a védfalát és erődjét, amely mostanáig sok éven át ősünknek és magunknak nyugalma és sérthetetlenségét biztosította, az örökös tartományok vesztesége lenne.”

Milyen rokoni kapcsolatban állt a részlet szerzője a Mohácsnál meghalt magyar uralkodóval?

Melyek a Magyar Királlyal határos örökös tartományok?

Említsetek egy konkrét esetet, amikor egy „erőd” biztosította időszakunkban az örökös tartományok nyugalma!

Évszám:

Helység:

Az „erőd” védője:

6 pont

D) „Ami tehát a vallás ügyét illeti: erre nézve most a közönséges végzések, sőt még az ezerhatszáznegyedik évi legutolsó törvénycikkely sem állván ellent, miután ez az országgyűlésen kívül és az országlakók beleegyezése nélkül volt hozzáadva és ezért el is törlik...”

Értelmezzétek a szöveget, fűzzetek hozzá magyarázatot!

Miből származik a fenti részlet?

Említsetek még négy további fontos rendelkezést a fenti „megállapodásból”!

Mi a közvetlen következménye az „egyezménynek”? Adjátok meg keletkezésük évszámát!

Soroljatok fel a korból legalább egy, a protestánsok sérelmére elkövetett eseményt!

10 pont

E) „Egyébként a fenséges fejedelem és leszármazó utódai ő szent császári és királyi felségét az egész kereszténység fejének, Magyarország királyának, maguknál nagyobbak és főbbnek... tartják és vallják...”

Azonosítsátok a részletben szereplő személyeket!

Ismertessétek a megegyezés tartalmát!

5 pont

F) „...ámde ahogyan csaknem minden eddigi levelemben könyörögtem Felségednek, hogy tisztességgel rendezze a királyné Őfelségével és fenséges fiával való kapcsolatát...”

Ki a levél írója, kik a részletben említett személyek?

Milyen megállapodásokra kerül/t/ sor, ismertessétek ezek tartalmát!

1)

2)

7 pont

III. Nézzétek meg figyelmesen a képeket, majd válaszoljatok a kérdésekre!

Milyen eseményeket ábrázolnak a képek?

Milyen konkrét előzmények vezettek idáig?

Melyik években tett már korábban is” itt látogatást” a trónon ülő személy?

Ki a leghíresebb áldozata az eseménynek?

7 pont

IV. Határozzátok meg, hogy az alábbi események melyik magyar király uralkodása alatt történtek!

Az esemény betűjelét írjátok a táblázat megfelelő helyére! (Néhány esemény több uralkodóhoz is rendelhető!)

Szapolyai János	I. Ferdinánd	János Zsigmond	I. Miksa	I. Rudolf	II. Mátyás	II. Ferdinánd

- A) Nickolsburgi békekötés
- B) Meghalt I. Erzsébet királynő
- C) Megnyílt a katolikus megújulást szolgáló zsinat
- D) Megszületett az augsburgi vallásbéke
- E) Németalföldön létrejött az utrechti unió
- F) Az ország méltóságai királytalan országgyűléseket tartottak
- G) Megalakult a Jézus Társaság
- H) A lützeni csatában meghalt Gusztáv Adolf svéd király
- I) Prágában az Erdélyi Fejedelemség és a Királyság között törökellenes szövetség alakult
- J) Vizsolyban megjelent a magyar nyelvű Biblia.
- K) A speyeri birodalmi gyűlésen a német fejedelmek kiadták tiltakozó iratukat
- L) Defenesztráció Prágában
- M) Homonnai Drugeth Györgyöt trónkövetelőként jelölte
- N) Anglia legyőzte a spanyol Armadát

14 pont

V. Döntések el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Válaszotokat aláhúzással jelöljétek!

- 1) A nyírbátori megegyezés értelmében sor került János Zsigmond és Johanna házasságára.
igaz-hamis
- 2) Fráter György meggyilkolásával egy időben sor került testének megcsonkítására.
igaz-hamis
- 3) A várháborúk kezdetén a Török Birodalom hadban állt a perzsákkal.
igaz-hamis
- 4) A török hadsereg hadműveleteinek befejezését az őszi időjáráshoz kötötte.
igaz-hamis
- 5) A yorki érsek felhívására Angliában is naponta imádkoztak a szigetvári védők lelki üdvéért.
igaz-hamis
- 6) Lengyelország érseke nem támogatta Báthory Istvánt a lengyel királyválasztáson.
igaz-hamis
- 7) A lutheri hit követőit az 1520-as években a főpapság eretnekeknek tartotta, a törvények az új hit vallóit tűzhalálra ítélték.
igaz-hamis
- 8) Luther Kálvinhoz hasonlóan az úrvacsorát szimbólumnak tartotta.
igaz-hamis
- 9) Buda elvesztését követően a Magyar Királyság külkereskedelmi mérlege az egész századon keresztül aktívumot mutatott.
igaz-hamis
- 10) A mélyen hívő, lutheránus Bocskai arcul csapásnak érezte a protestánsok ellen elkövetett atrocitásokat, ezért az elégedetlenek élére állt.
igaz-hamis

10 pont

VI. Egészítsétek ki a szöveg hiányzó részeit!

Buda elfoglalását követően a törökök megszervezték az egész birodalomban érvényesülő közigazgatási struktúrájuknak megfelelően az első magyarországi..... A **(beírandó az előző megoldás!)**.....-ket más néven.....-ket, illetve az ezeket alkotó-kat a törökök nagyobb váraik köré szervezték, élükre-ket(akik általábanrangot is viseltek) illetve-ket állítottak. A budait követően 1552-ben létrejött a 1594-ben hívták életre a-t és a-t melyek azonban csak e várak visszavételéig,-ig álltak fenn. Az 1596-ban kialakított..... és az 1600-ban megszervezetttartományt viszont egészen a 17.

század végéig megtartották. A fent említett vezetők egyszerre voltak területük.....,-- és irányítói, feladataikat a budaiirányítása alatt látták el, részvételi joggal a (ua., mint az előző!)tanácsában a-ban. Parancsnokságuk alá tartoztak a birtokkal fizetett lovas.....

Buda elfoglalását követően a meghódított területen a mohamedán jognak megfelelően a föld tulajdonjoga gyökeresen megváltozott. A meghódított föld atulajdona. Kincstári kezelésben maradt a legértékesebb birtok az úgynevezett.....

23 pont

VII. Párosítsátok a műveket szerzőikkel!

- 1) Háló
- 2) Az Úr Jézus Krisztusnak szent vacsorájáról...való prédikációk
- 3) Ördögi kísértetek
- 4) Hungaria
- 5) Árgirus
- 6) Magyar grammatika

Szerző	Mű címe
Oláh Miklós	
Heltai Gáspár	
Bornemisza Péter	
Szenczi Molnár Albert	
Huszár Gál	
Gergei Albert	

6 pont

VIII. Párosítsátok a fogalmakat jelentésükkel!

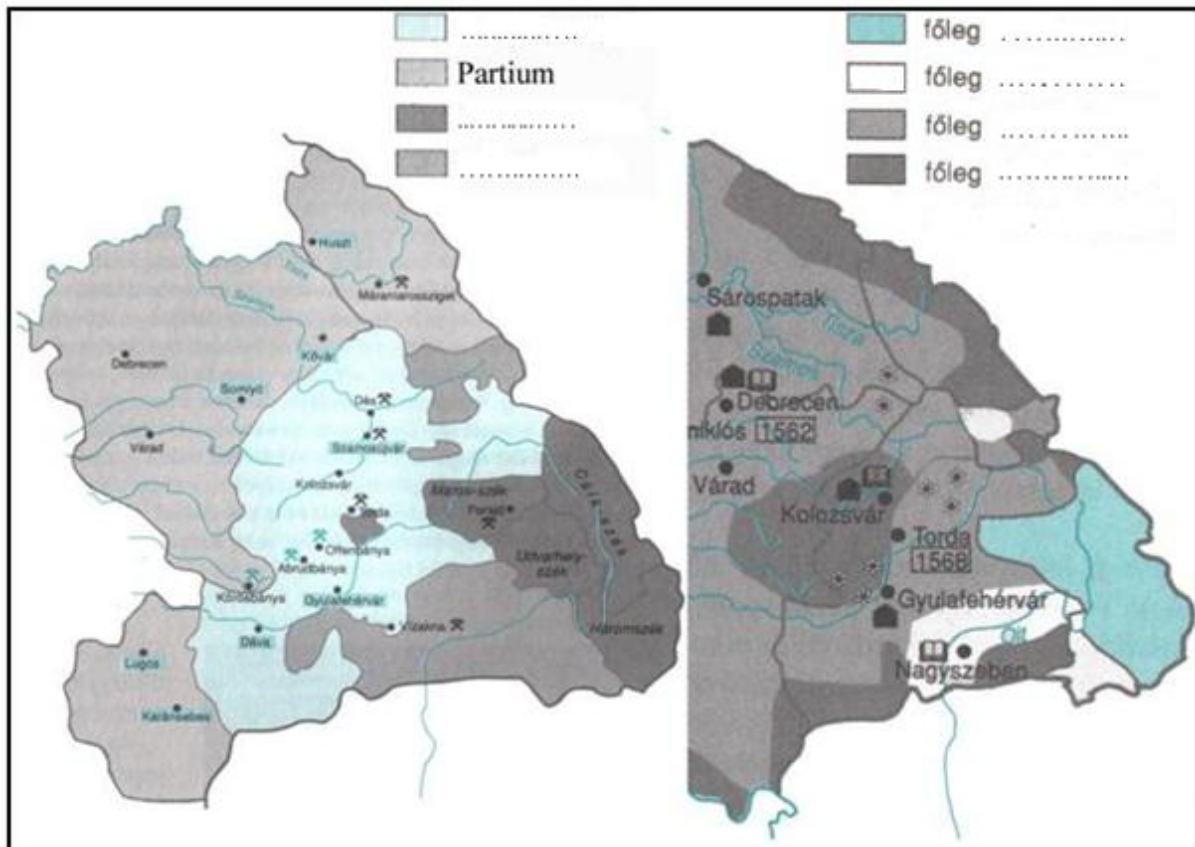
Fogalom	Jelentés
graduál	

postilla	
mitra	
tumba	
szuperintendens	
predesztináció	

- 1) püspöksüveg
- 2) padlóra állított sírláda
- 3) prédikáció
- 4) eleve elrendelés
- 5) protestáns énekeskönyv
- 6) protestáns egyházak püspöke

6 pont

IX. A térképek Erdély közigazgatási/etnikai és felekezeti összefüggéseit világítják meg. Ennek megfelelően egészítsétek ki a térképek jelmagyarázatát!

Mi jut eszetekbe az évszámmal jelölt helységekről?

1562. Debrecen:

1568. Torda:

9 pont

X. Csoportosítsátok az alábbi neves egyházi személyeket felekezeti hovatartozásuk szerint! A több egyházat megjártakat legutolsó felekezetükhöz soroljátok!

Kálmáncsehi Sánta Márton, Honterus János, Károli Gáspár, Heltai Gáspár, Blandrata György, Káldi György, Dávid Ferenc, Oláh Miklós, Dévai Bíró Mátyás, Szegedi Kis István, Mélius Juhász Péter, Huszár Gál

unitárius	református	katolikus	evangélikus

Fentiek közül többen nyomdaalapítóként is hírnevet szereztek. Kik ők?

Válogassátok ki a bibliafordítókat!

17 pont

XI. Egészítsétek ki az ábra hiányzó részeit, majd válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

Ki és mikor hozta létre a 2. intézményt?

Milyen területekre terjedt ki az 1. intézmény hatásköre? (min.: 2 elem)

Mi volt a 6. intézmény székhelye?

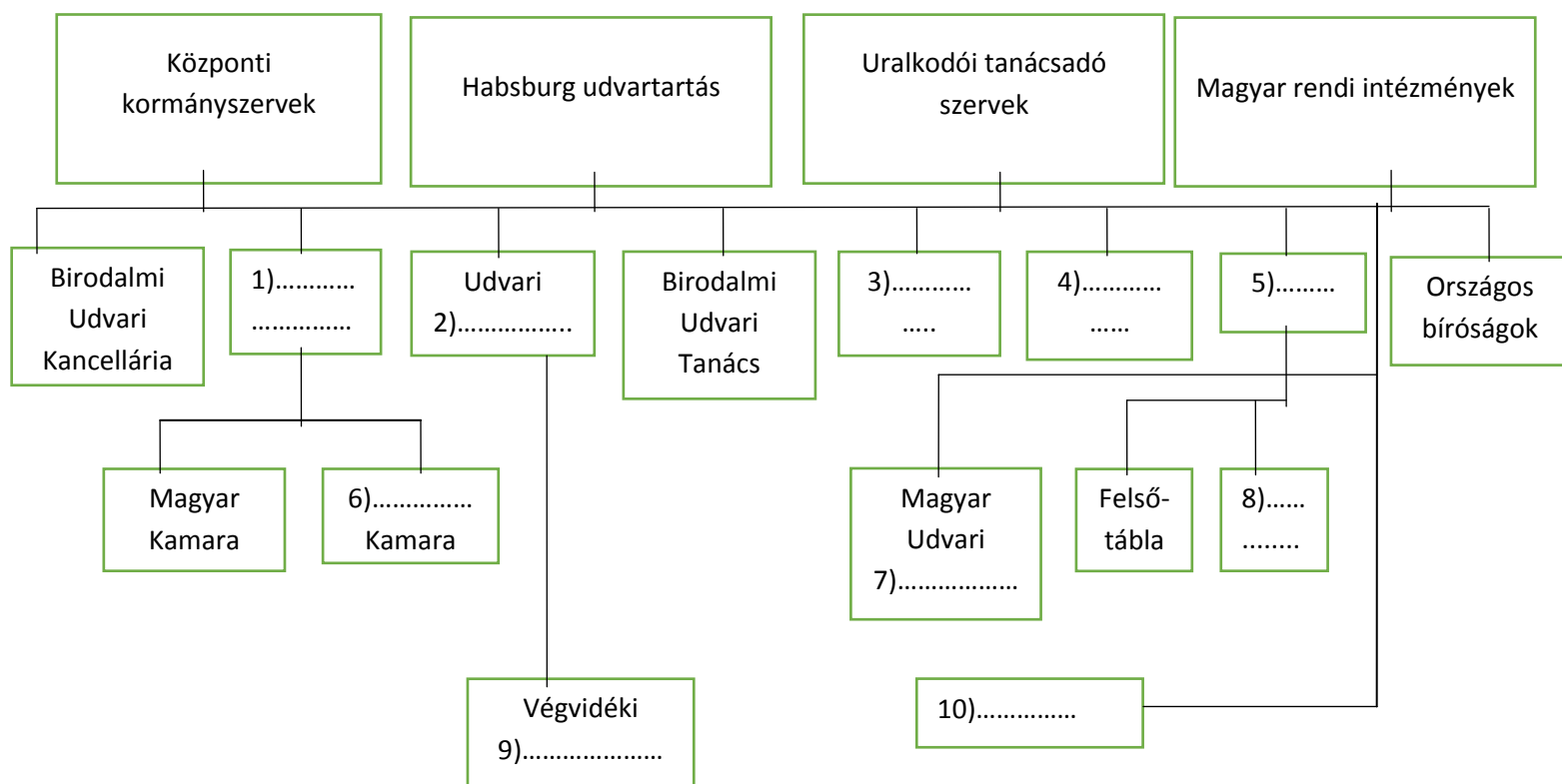
Kit helyettesített a 10. intézmény vezetője?

Kik vesznek részt a 8. intézmény munkájában?

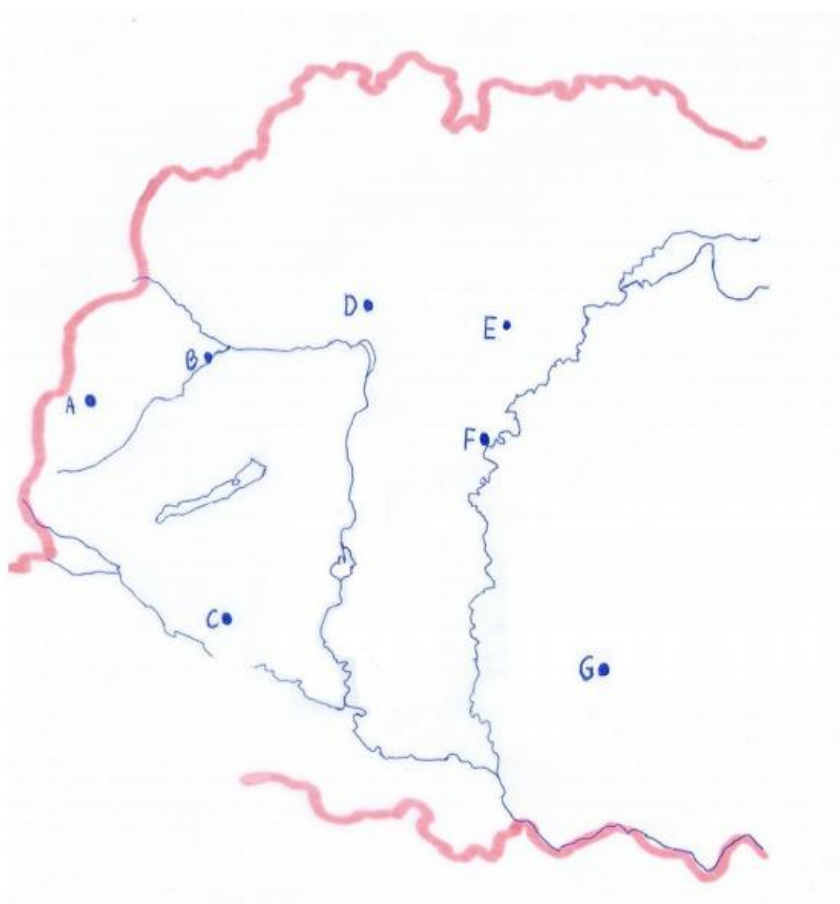
18 pont

HABSBURG MONARCHIA

MAGYAR KIRÁLYSÁG

XII. Töltsétek ki a táblázatot a térkép és a megadott információk segítségével!

A térkép betűjele	A vár neve	A várvédő/várvívó kapitány neve	A vár elestének/visszafoglalásának évszáma
A			
B			1598
C			
D		Szondi György	
E			1596
F		Nyáry Lőrinc	
G			1552

16p.